

BRUKERVEILEDNING FOR BOLIGEIERE

Slik tar du vare på det elektriske anlegget ditt

ElteraGruppen

Framtidens førstevalg

DOKUMENTASJON

Et trygt hjem starter med et trygt elektrisk anlegg. Som boligeier har du ansvar for at både installasjoner og elektrisk utstyr brukes og vedlikeholdes på en sikker måte. Denne veiledningen gir deg oversikt over det viktigste du bør vite – og enkle tips som gjør det lettere å forebygge feil og unngå brann.

Dokumentasjon – det viktigste du eier, men sjelden tenker på

Når det gjøres endringer, rehabilitering eller nyinstallasjoner i boligen, skal det alltid følge dokumentasjon. Dette er verdi-papirer som følger huset og skal overleveres ved salg.

Du skal ha:

- Kursfortegnelse
- Sluttkontrollrapport
- Rapport fra risikovurdering

- Erklæring om samsvar
- Utstyrsdokumentasjon (varmekabler, lavvolt, varmepumpe, badstue, steamdusj m.m.)
- Brukerveiledning for den elektriske installasjonen

God dokumentasjon gjør fremtidige utvidelser enklere, og kan være avgjørende ved kontroll eller reklamasjon.

Anbefaling fra NHO Elektro:

En elektrisk installasjon krever vedlikehold. NHO Elektro anbefaler at det utføres en el-kontroll hvert 5 år og ved eiendomsoverdragelse.

SIKRINGSSKAPET

– kort forklart og enkelt å bruke

Sikringsskapet er boligens sikkerhetsentral. Her finner du automatsikringer, jordfeilbrytere og overspenningsvern – komponenter som beskytter både deg og boligen mot feil i det elektriske anlegget.

Hva gjør en automatsikring?

Sikringen kobler ut strømmen hvis:

- kursen blir overbelastet (for mange apparater)
- det oppstår kortslutning
- det oppstår jordfeil (hvis sikringen har innebygget jordfeilvern)

Vanlige belastningsgrenser:

- 10 A → ca. 2300 W
- 16 A → ca. 3600 W

Hvis sikringen løser ut flere ganger – slik feilsøker du

1. **Koble ut alt som står på kursen**
Trekk ut støpselet på alt: ovner, småapparater, hvitevarer, elektronikk.
2. **Slå på sikringen igjen**
Holder den seg inne nå? Da skyldes feilen sannsynligvis et av apparatene.
3. **Koble inn ett og ett apparat**
Når sikringen løser ut ved et bestemt produkt, er dette feilkilden. – Ikke bruk produktet mer.
4. **Hvis sikringen løser ut selv om alt er frakoblet**
Da er feilen i anlegget – kontakt elektriker.

JORDFEILBRYTEREN

- test 4 ganger i året

Jordfeilbryteren – din viktigste sikkerhet i hverdagen

Jordfeilbryteren beskytter deg mot farlige jordfeil som kan oppstå i det elektriske anlegget eller i utstyr som er koblet til en kurs. Når den oppdager feil, kutter den strømmen raskt – før det oppstår fare for personskade eller brann.

I sikringskapet finner du en enkel bruksanvisning som viser hvordan jordfeilbryteren skal fungere. Denne bør leses, og jordfeilbryteren bør testes jevnlig.:

Rask sjekkliste

- Sikringskapet er ryddig og lett tilgjengelig
- Sikringer er ikke varme å ta på
- Overspenningsvernet viser riktig farge
- Jordfeilbryteren fungerer når du tester
- Ingen løse ledninger eller hull i skapet

Automatsikring med jordfeilbryter

Jordfeilbryter

Overspenningsvern

Kontakt elektriker hvis:

- Sikringen løser ut uten at noe er tilkoblet
- Jordfeilbryteren ikke fungerer ved test
- Utstyr i sikringskapet er varmt eller misfarget
- Du ser skader eller hører knittring
- Du er usikker på om anlegget er i orden

OVERSPENNINGSVERN

- beskyttelse mot lyn og strømforstyrrelser

Overspenningsvern beskytter det elektriske anlegget og det elektriske utstyret ditt mot skadelige spenningsstøt. Slike overspenninger kan oppstå både ved lynnedslag i nærheten av boligen og ved forstyrrelser i strømmettet.

Selv korte spenningsstøt kan skade elektronikk, redusere levetiden på anlegget og i verste fall føre til brann. Derfor er overspenningsvern en viktig del av et trygt elektrisk anlegg.

To nivåer med overspenningsvern

For å få god og helhetlig beskyttelse brukes to typer overspenningsvern som jobber sammen:

1. Inntaksvern – grunnbeskyttelsen i boligen

Monteres av elektriker i sikringskapet.

Tar unna de kraftigste overspenningene som kommer utenfra.

Beskytter hele den elektriske installasjonen

2. Utstysvern – ekstra beskyttelse for følsomt utstyr

Plugges inn foran utstyr som TV, PC, modem og hvitevarer
Fanger opp mindre overspenninger som kan skade elektronikk.

Gir et ekstra sikkerhetsnivå der det er mest behov
Inntaksvern beskytter boligen – utstysvern beskytter det enkelte apparatet.

Slik følger du opp overspenningsvernet

Overspenningsvern må kontrolleres jevnlig for å fungere som det skal: Sjekk fargeindikatoren på vernet – spesielt etter tordenvær.

Har indikatoren endret farge?

→ Da har vernet gjort jobben sin og må byttes.

Etter kraftig uvær bør du også kontrollere om jordfeilbryteren har løst ut. Husk at overspenninger også kan komme inn via signalkabler til TV og modem.

Kort sjekkliste – overspenningsvern

- Inntaksvern er montert i sikringskapet
- Utstysvern brukes på følsomt utstyr
- Indikatorfargen er OK
- Ekstra kontroll etter tordenvær

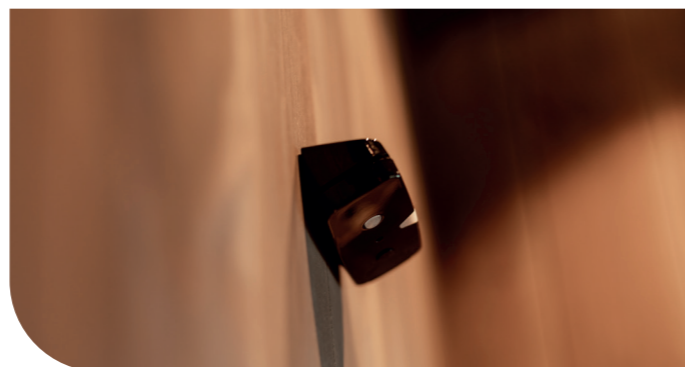
KOMFYRVAKT

- din viktigste brannbeskytter på kjøkkenet

En komfyrvakt overvåker temperaturen på platetoppen og kutter strømmen dersom noe blir for varmt eller koker tørt. Dette forebygger en av de vanligste årsakene til boligbrann. Komfyrvakt er et enkelt, men svært effektivt sikkerhetstiltak – og i dag et krav i alle nye kjøkken.

Viktig å huske:

- Komfyrvakt er påbudt i alle nye kjøkken
- Den skal alltid monteres av elektriker
- Sensoren må ikke dekkes til – den må «se» kokeplatene
- Utløses komfyrvakten ofte uten åpenbar grunn, bør den justeres eller kontrolleres

DIMMERE OG STIKKONTAKTER

- riktig bruk gir trygg og stabil drift

Det finnes mange typer dimmere, og alle fungerer ikke med alle lyskilder. Feil kombinasjon kan føre til flimring, støy, redusert levetid eller at dimmeren blir ødelagt. Riktig bruk gir både bedre lyskomfort og økt sikkerhet.

Slik unngår du problemer

For å sikre stabil drift og lang levetid på dimmeren, er det viktig å bruke lyskilder som er kompatible med dimmeren som er montert. Unngå å koble varmeovner eller annet effektrevende utstyr i stikkontakter som styres av dimmer, da

dette kan føre til overbelastning og feil. Ved bytte av lyskilder bør du alltid kontrollere bruksanvisningen for å sikre riktig kombinasjon av dimmer og lampe.

Hvis dimmeren slutter å fungere

Slå av kursen i sikringsskapet

Ta av dekselet og kontroller om dimmeren har egen sikring

Bytt sikringen dersom den er røket

Sett på dekselet og slå på kursen igjen

Ved fortsatt feil – kontakt elektriker.

INNFELT BELYSNING

- riktig bruk av lyskilder

Innfelt belysning stiller krav til riktige lyskilder for å unngå varmeutvikling og skade på armaturen. Feil type lyspære kan føre til overoppheting og i verste fall brannfare. Bruk derfor alltid lyskilder som er beregnet for den aktuelle armaturen – også når du benytter LED.

Dette bør du være oppmerksom på:

Før du kjøper ny lyskilde, bør du notere wattstyrke og spenning på den eksisterende pæren. Velg lyskilder som sender varmen fremover, ikke opp i armaturen. Husk at innfelt belysning og endringer i slike installasjoner alltid skal utføres av elektriker.

ELEKTRISKE VARMEKILDER

- trygg og riktig bruk

Elektriske varmekilder gir effektiv og behagelig varme, men krever korrekt bruk for å være trygge.

Vanlige elektriske varmekilder i boligen er blant annet panelovner, varmekabler, varmefolie, vifteovner, reflektorovner og terrassevarmere.

For sikker bruk bør du alltid følge bruksanvisningen og sørge for god avstand til gardiner, møbler og annet brennbart materiale. Flyttbare ovner bør ikke brukes som fast varmekilde i små rom der de står tett på omgivelsene. Dersom varmen ikke regulerer seg normalt, bør termostaten kontrolleres.

DETTE KAN DU GJØRE SELV

- og dette må elektriker gjøre

Som boligeier er det viktig å vite hva du har lov til å gjøre selv, og hva som alltid krever fagperson.

Du kan selv utføre enkle oppgaver som å skifte lyspærer og LED-lyskilder, koble til ledningsbrytere og montere topolt støpsel (16 A med jord).

Alt fastmontert elektrisk utstyr skal derimot utføres av elek-

triker. Dette gjelder blant annet innfelt belysning, nye kurser og stikkontakter, komfyrvakt, varmekabler og varmefolie, samt arbeid i sikringsskapet.

Hovedregel:

Er det fastmontert – skal fagfolk gjøre jobben.

BESKYTTELSE AV KABEL-TV

- unngå skjulte overspenninger

Kabel-TV og bredbånd krever et viktig sikkerhetsselement: galvanisk skille. Dette er et lite mellomledd som monteres mellom TV-kabelen og antenneuttaket, og som hindrer uønskede spenninger i å følge kabelen inn i boligen. Et galvanisk skille beskytter både det elektriske utstyret og det elektriske anlegget mot overspenninger som kan oppstå i kabelnettet.

Derfor er galvanisk skille viktig:

Det reduserer risikoen for skade på TV, modem og dekoder, forebygger brann ved feil i kabelnettet og er påkrevd i installasjoner med kabel-TV. For å kontrollere at dette er på plass, kan du se etter et lite mellomstykke eller adapter mellom antenneuttaket og TV-kabelen. Mangler dette, bør elektriker kontaktes for montering.

EL-SJEKKEN

- din raske sikkerhetskontroll

En enkel, jevnlig el-sjekk kan avdekke feil tidlig og bidra til tryggere bruk av det elektriske anlegget. Mange problemer gir tydelige varsler – og bør tas på alvor.

Når kontakte elektriker

- Ta kontakt dersom du opplever én eller flere av disse situasjonene:
- Sikringen løser ut unormalt ofte
- Du får støt fra elektrisk utstyr
- Stikkontakter eller sikringer er varme
- Noe er løst, ødelagt eller misfarget

- Kabler er skadet
- Jordfeilbryteren ikke løser ut når du tester
- Det er hull eller åpne føringer i sikringsskapet
- Du bruker mange skjøteledninger

I hverdagen bør du også gjøre enkle kontroller. Sørg for at lyskilder har riktig wattstyrke, at ovner ikke er tildekket, at røykvarsleren fungerer, og at sikringsskapet er ryddig og lett tilgjengelig.

ElteraGruppen

Framtidens førstevalg

Eltera Gruppen Norge AS

Fekjan 11 B, 1394 Nesbru

www.elteragruppen.no • post@elteragruppen.no